

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Olsztyn, dnia ... lipca 2010 r.

Pan
Ludwik Bartoszewicz
Warmińsko-Mazurski Wojewódzki
Lekarz Weterynarii w Olsztynie

P/10/147

LOL-4101-07-02/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Olsztynie („Inspektoracie”), kontrolę zapewnienia w latach 2007-2009 bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokóle kontroli podpisanym w dniu 23 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, ocenia działania Inspektoratu w badanym zakresie. Podstawą pozytywnej oceny było prawidłowe wykonywanie obowiązków Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju.

Stwierdzonymi natomiast uchybieniami były przypadki nieterminowego sporządzania i przekazywania sprawozdań do Głównego Inspektoratu Weterynarii („GIW”) oraz nierzetelne sporządzenie części opisowej dokumentu prezentującego wykonanie wydatków w 2009 r.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Inspektoratu do realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa epizootycznego kraju. Zgodnie z wymogami przepisów obowiązującego prawa oraz adekwatne do istniejącego poziomu ryzyka zagrożenia epizootycznego, opracowano regulamin organizacyjny Inspektoratu,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

zakresy czynności pracowników, wojewódzkie plany gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz inne procedury. W dokumentach tych uwzględniono również zadania związane z bezpieczeństwem epizootycznym oraz ustalono osoby odpowiedzialne za ich realizację. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Lekarz Weterynarii („WLW”) właściwie nadzorował działania powiatowych lekarzy weterynarii („PLW”) w zakresie monitorowania stanu zdrowia i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, o czym świadczy przeprowadzenie łącznie 113 kontroli i audytów kompleksowych w powiatowych inspektoratach weterynarii.

2. W badanym okresie, w ocenie Najwyższej Izby Kontroli, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego Inspektorat prawidłowo wykonywał zadania nałożone ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt², gdyż m.in.:

- skutecznie realizował 11 krajowych programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w tym dwa, opracowane w Inspektoracie (zwalczania choroby Aujeszkiego u świń oraz zwalczania enzootycznej białaczki bydła). Potwierdzeniem tego jest m.in. zmniejszenie ilości występowania ognisk ośmiu chorób objętych tymi programami;
- wykonywał plany badań monitoringowych oraz opracowywał plany kontrolnych badań zakażeń zwierząt (w latach 2007-2009 sporządzono oraz realizowano łącznie 13 takich planów);
- dokonywał podziału na poszczególne powiatowe inspektoraty weterynarii („PIW”) ilości próbek do pobrania i zbadania w ramach Rocznych Planów Urzędowej Kontroli Pasz oraz podziału na poszczególne PIW ilości próbek do pobrania i zbadania w zakresie badań monitoringowych pozostałości chemicznych w tkankach zwierząt, żywności pochodzenia zwierzęcego oraz w wodzie i w paszach, w ramach Krajowych Planów Badań Monitoringowych;
- wykonywał inne niezbędne czynności w zakresie likwidacji ognisk chorób zakaźnych, a także dokonywał analiz i ocen sytuacji epizootycznej, bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, środków żywienia zwierząt i wymagań weterynaryjnych przy ich produkcji na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego.

W 2009 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego nie wystąpiły ogniska chorób odnotowywanych w latach poprzednich, tj. wścieklizny, BSE, grypy ptaków, włośnicy trzody, IBR/IPV i myksomatozy. Nastąpił również spadek występowania liczby ognisk paratuberkulozy, EBB, warrozy, choroby Aujeszkiego oraz bąblowicy. Odnotowano

² Dz. U. z 2008 r. nr 213, poz. 1342

natomiast wzrost występowania takich jednostek chorobowych jak zgnilec amerykański, włośnica dzików i salmonella, wobec których zaplanowano i realizowano działania zmierzające do zmniejszenia ich występowania. Działania te polegały m.in. na likwidacji występowania ognisk choroby, uzyskaniu przez pracownie wytrawiania włośni akredytacji potwierdzających jakość wykonywanych badań oraz objęciu województwa warmińsko-mazurskiego programem „Ochrona zdrowia zwierząt: Ocena występowania chorób zakaźnych”, realizowanym w latach 2009-2013.

3. W przyjętych procedurach zwalczania chorób zakaźnych zwierząt zapewniono właściwą koordynację wspólnych działań podejmowanych przez inne organy, służby i inspekcje w sytuacji wystąpienia zagrożenia. W tym celu m.in. realizowano porozumienia zawarte przez Głównego Lekarza Weterynarii (GLW) z centralnymi strukturami inspekcji sanitarnej, straży pożarnej i Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz zawarł i realizował porozumienia o współpracy z ich wojewódzkimi odpowiednikami, a także z wojewódzkimi strukturami Inspekcji Ochrony Środowiska, Służby Celnej, Sztabu Wojskowego, Inspekcji Transportu Olsztynie i Granicznym Lekarzem Weterynarii w Bezledach.
4. Wojewódzkie plany gotowości zwalczania ośmiu chorób zakaźnych zwierząt, zawierające elementy wymagane w art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt³, sporządzono przy udziale Wojewódzkiego Zespołu Kryzysowego. Plany te były aktualizowane średnio jeden raz w roku, a przy ich tworzeniu wykorzystano doświadczenia uzyskane w 2007 r. podczas zwalczania grypy ptasiej na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego.

W badanym okresie, Inspekcja Weterynaryjna zobligowana była do podjęcia działań określonych w opracowanych planach gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Dotyczyło to wystąpienia w 2007 r. czterech ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków. Wysokość środków finansowych wydatkowanych na jej zwalczanie wynosiła 364,4 tys. zł. W ramach działań związanych z likwidowaniem ognisk grypy ptasiej, w jednej ze skontrolowanych ubojni, w stwierdzono nieprawidłowości mogące mieć wpływ na wystąpienie i rozprzestrzenianie się wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1 na obszarze województwa. W związku z powyższym, WLW w dniu 19 grudnia 2007 r. złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, polegającego na spowodowaniu niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia wielu osób poprzez spowodowanie zagrożenia epidemiologicznego szerzenia się zarazy zwierzęcej,

³ Dz. U. z 2008 r. nr 213, poz. 1342

tj. przestępstwa z art. 165 § 1 pkt Kodeksu karnego.⁴ Wyrokiem z dnia 23 lutego 2009 r. Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim warunkowo umorzył postępowanie wobec osób oskarżonych w tej sprawie. Wnioski sformułowane przez WLW po zwalczeniu grypy ptaków zostały uwzględnione przy tworzeniu w 2008 r. nowych wersji krajowych planów gotowości zwalczania chorób zakaźnych na poziomie GLW, m.in. w nowym planie gotowości zwalczania grypy ptaków.

5. W 2009 r. w ramach zadań i podzadań realizowanych w części budżetowej dotyczącej rozdziałów 01022 (*Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego*), 01033 (*Wojewódzkie Inspektoraty Weterynarii*) oraz 01034 (*Powiatowe Inspektoraty Weterynarii*), prawidłowo realizowano jedno zadanie i dwa podzadania, których celem była ochrona zdrowia publicznego w zakresie weterynarii. Miernikami wykonywanego zadania były m.in. skuteczność egzekucji wydanych zaleceń pokontrolnych, terminowość załatwiania spraw oraz przeprowadzanie weterynaryjnych kontroli zwierząt i produktów. Mierniki te w pełni zostały zrealizowane (w 100%). Na zadanie to przeznaczono w 2009 r. kwotę 29.808 tys. zł, w ramach których m.in. przeprowadzono łącznie 16.822 tys. kontroli, wydatkując na ten cel 29.667 tys. zł (99,5% planowanych). Niewykorzystane środki w kwocie 141 tys. zł zwrócone zostały na rachunek Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w dniu 31 grudnia 2009 r.

Kontrola NIK wykazała jednak, że w formularzu opisowym prezentującym wykonanie wydatków Inspekcji Weterynaryjnej w roku 2009, przedłożonym do Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Inspektorat nierzetelnie podał dane dotyczące opisu realizowanych zadań i kwot na nie przeznaczonych oraz wysokości zrealizowanych wydatków. W dniu 12 lipca 2010 r., na wniosek kontrolera NIK, w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie złożono korektę ww. formularza opisowego.

6. W badanym okresie, Inspektorat:
- Terminowo sporządzał oraz przekazywał do GIW sprawozdania RRW-3 z realizacji państwowego nadzoru weterynaryjnego, organizacji Inspekcji weterynaryjnej oraz stanu kadr oraz RRW-5 z działalności i stanu sanitarnego obiektów w zakresie higieny produktów pochodzenia zwierzęcego.

⁴ Dz. U. z 1997 r. nr 88, poz. 553 ze zm.

- Monitorował prowadzenie przez PIW rejestrów podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Stwierdzono jednak, że w 2009 r. z powodu nieterminowego przesłania ww. rejestrów przez PIW, trzy spośród 12 informacji miesięcznych, przesłane zostały do GIW z opóźnieniem wynoszącym od 2 do 11 dni.
- Sporządzał miesięczne sprawozdania: z występowania chorób zakaźnych podlegających rejestracji oraz sprawozdania RRW-7 o zakaźnych chorobach zwierzęcych. Ustalono jednak, że w przypadku obu sprawozdań, w dwóch przypadkach (spośród 36), sporządzono je z opóźnieniem wynoszącym od jednego do dwóch dni, a w 13 przypadkach przekazano je do GIW z opóźnieniem wynoszącym od jednego do czterech dni (12 przypadków) oraz 15 dni (jeden przypadek).⁵

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu wyegzekwowanie od PLW niezwłocznego przekazywania sprawozdań o chorobach zakaźnych i podlegających obowiązkowi rejestracji oraz terminowego przekazywania informacji o zmianach danych w rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, a także wzmocnienie nadzoru nad PIW w tym zakresie.
2. Wyeliminowanie przypadków nieterminowego sporządzania i przedkładania obowiązujących sprawozdań do GIW.
3. Rzetelne sporządzanie sprawozdań prezentujących wykonanie wydatków Inspekcji Weterynaryjnej, przedkładanych Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, stosownie do art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana przedstawienia w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁵ Naruszało to wymogi § 3 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25.11.2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz. U. nr 242, poz. 2045), a także załączników nr 3, do rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na lata 2007 – 2009 (Dz. U. nr 245, poz. 1781 ze zm., Dz. U. nr 36, poz. 202 ze zm., Dz. U. nr 85, poz. 717 ze zm.).

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem